

BLAHOŠLAVENÍ ČISTÉHO SRDCA

603/2018

www.inky.sk

7. 11. 2018

... alebo o tom, že motív našich skutkov vonkoncom nie je ničím zanedbateľným!

„Blahoslavení čistého srdca, lebo oni uvidia Boha.“

Čo je to srdce? V hebrejčine, reči SZ, srdce, *léb*, znamená centrum a ťažisko človeka, jeho *vnútorné ja*, v podstate jeho osobnosť. V tomto zmysle používa slovo srdce aj Ježiš, keď hovorí: „Znútra, z ľudského srdca, vychádzajú zlé myšlienky, smilstvá, krádeže, vraždy, ²² cudzoložstvá, chamtivosť, zlomyseľnosť, klamstvo, necudnosť, závišť, rúhanie, pýcha, hlúposť. ²³ Všetky tieto zlá vychádzajú znútra a poškrvňujú človeka.“ (Mk 7,21-23) – srdce nie ako nejaké sídlo „citov“, ale ako vnútro človeka. V tomto zmysle narába s týmto pojmom aj pápež, keď trefne hovorí: „V Biblii sú srdcom naše skutočné úmysly: to, čo naozaj hľadáme a po čom túžime, ponad to, ako sa javíme: „Lebo človek hľadá na výzor, ale Pán hľadá na srdce“ (1 Sam 16, 7).“ (GE 83)

Na srdci záleží. Ako pripomína pápež: „„Veľmi stráž svoje srdce“ (Prís 4, 23). Nič poškrvnené faľšou nemá pre Pána skutočnú hodnotu.“ (GE 84) Dôvod je jednoduchý.

• **Ak by sa spása dala zaslúžiť dobrými skutkami**, potom by záležalo na skutkoch, ktorými si ju „kupujeme“ – a bolo by jedno, z akých pohnútok sme ich vykonali; rovnako, ako v zamestnaní dostanete výplatu za prácu, ktorú ste odrobili a to, či ste ju robili s radosťou, s hnevom, z nadšenia alebo s nenávisťou nikoho nezaujima. Spása sa ale nijakými skutkami zaslúžiť ani kúpiť nedá, Boh ju však dáva z čirej lásky a zadarmo, ako svedčí Písmo, že „všetci zhrušili a chyba im Božia sláva; ²⁴ ale sú ospravedlnení zadarmo jeho milosťou, vykúpením v Kristovi Ježišovi.“ (Rim 3,23-24)

• **Na druhej strane ale spása vyžaduje podobnosť s Bohom**, ako sme si pripomenuli aj minule – a práve táto nevyhnutnosť podobnosti s Bohom stojí v pozadí príkazu „Ako svätý je ten, ktorý vás povolal, buďte aj vy svätí vo všetkom svojom počínaní; ¹⁶ veď je napísané: „Buďte svätí, lebo ja som svätý.““ (1 Pt 1,15-16) A táto podobnosť **nie je povrchnou podobnosťou vonkajších skutkov, ale vnútornou podobnosťou našej osobnosti**, ako znova hovorí Písmo: „ktorých predpoznal, tých aj predurčil, že sa stanú podobnými obrazu jeho Syna, aby on bol prvorođený medzi mnohými bratmi.“ (Rim 8,29) Preto, ak chceme byť jedno so svätým Bohom, musíme aj my sami byť svätí – a teda svätí srdcom, čistého srdca. Preto Ježiš hovorí, že tí, ktorých srdce je čisté, môžu vidieť Boha.

Čisté srdce je srdce, v ktorom nie je žiadne sebeckto, len čistá a číra láska. „Cieľ nášho života spočíva v plnení Pánových prikázani: Milovať Boha, milovať svojho bližného. Ak žijeme tento príkaz celým srdcom, celou dušou, celým duchom, budeme zbožštení, budeme podobní Kristovi. Boh je láska (1 Ján 4, 16), Boh je svetlo. Človek stvorený na Jeho podobu musí sa stať úplne láskou, úplne svetlom.“ (o Dionýz, Monastier Simonpetra, Athos) Spomíname si? Sama svätosť je Cirkvou definovaná ako „dokonalosť v láske“ (KKC 915) a byť svätý je to isté, ako byť milosrdný ako Boh, čiže dokonalý v láske. Takto to vníma aj pápež: „Keď srdce miluje Boha a bližného (porov. Mt 22, 36 - 40), keď je to jeho skutočný úmysel, a nielen prázdne slová, potom je aj srdce čisté a môže Boha uzrieť. ... Udržať si srdce čisté od všetkého, čo poškrvňuje lásku, to je svätosť.“ (GE 86) Preto sa človek s takýmto srdcom vyznačuje onými znakmi, ktoré opisuje sv. František z Assisi: „Čistý srdcom je ten, kto pohŕda pozemskými vecami a hľadá nebeské, neprestávajúc sa klaňať Pánovi, pravému Bohu a vidieť ho čistým srdcom a duchom“ – pretože už nemá v sebe

žiadnu sebeckú túžbu po ničom na tomto svete, túži už len po Bohu-Láske a hľadá už len nebeský život, ktorým je dokonalá láska.

Preto je dôležité nehľadiť iba na skutky. Ešte dôležitejšie sú ich motívy, „Pán očakáva oddanosť bratovi, ktorá vychádza zo srdca.“ (GE 85)

• **Láska sa samozrejme bude vždy prejavovať skutkami lásky**, inak to ani byť nemôže, „niet lásky bez skutkov lásky.“ (GE 85)

• **Ale nie každý navonok láskavý a dobrý skutok pramení z lásky!** Pápež cituje apoštola Pavla, ktorý píše: „aj „keby som obetoval svoje telo, aby som bol slávny, a lásky by som nemal, nič by mi to neosožilo“ (1 Kor 13, 3).“ (GE 85) **V tom je nakoniec koreň pokrytectva**, že totiž skutky, ktoré sú navonok a sami v sebe isto láskavé, dobré, zbožné a prospešné, sú konané v skutočnosti zo zlých a sebeckých pohnútok: *mať dobrý pocit, utvrdiť sa v tom, že som dobrý a zbožný človek a kresťan, predviesť sa pred inými, pretože „čo by povedali, keby som sa tak nezachoval“, pre uznanie, slávu, moc, vplyv, zárobok (rôzne benefičné a sponzorské reklamné podujatia a pod.)...* Takéto skutky ale spása nijako neprospeievajú, naopak, skôr nás od nej vzdľaľujú, pretože na jednej strane nás upevňujú v sebeckom spôsobe myslenia, a súčasne nás naplňajú falošným pocitom, že „však sme v poriadku, vykonali sme veľa dobrých skutkov, všetko sme správne zachovali a dodržali, nepotrebujeme veru žiadne obrátenie, pretože my po smrti isto rovno do Neba pôjdeme...“ Presne tak to Ježiš rovno a do očí povedal navonok príkladne dobrým a zbožným farizejom: „Beda vám, farizeji, lebo máte radi prvú stolicu v synagógach a pozdravy na uliciach!“ (Lk 11,43) Niekoľkokrát potom túto dôležitosť motívu spomenul aj v Reči na Hore, napríklad: „Dajte si pozor a nekonajte svoje dobré skutky pred ľuďmi, aby vás obdivovali, lebo nebudete mať odmenu u svojho Otca, ktorý je na nebesiach. ² Keď teda dávaš almužnu, nevytrubuj pred sebou, ako to robia pokrytci v synagógach a po uliciach, aby ich ľudia chválili. Veru, hovorím vám: Už dostali svoju odmenu. ³ Ale keď ty dávaš almužnu, nech nevie tvoja ľavá ruka, čo robí pravá, ⁴ aby tvoja almužna zostala skrytá. A tvoj Otec ťa odmení, lebo on vidí aj v skrytosti.“ (Mt 6,1-4)

Kresťanský život vo svojej podstate je práve očisťovaním srdca. Nie dodržiavaním niečoho, nie hromadením nejakých dôvodov a skutkov, pre ktorý by ma Boh mal pustiť do Neba. Podstatou kresťanského života je s pomocou modlitby, rozjímania, spoločenstva, služby, askézy a sviatosti v spolupráci s Božou milosťou dokonale očistiť svoje srdce.

Môžeme uzatvoriť slovami Tomáša kardinála Špidlíka: „Kristus prisľbil vidieť Boha: „Blahoslavení čistého srdca, neboť oni budou vidět Boha“ (Mt 5,8). Martyrius Sahdona, syrský mystik, píše: „Ach, zářivé oko srdce, jež vidí venku, díky své čistotě, toho, před nímž si serafíni zakrývají tvář! Kde tedy bude Bůh milován, ne-li v srdci? A kde se ukáže, ne-li tam? Blahoslavení čistého srdce, neboť oni budou vidět Boha!“ Protože čisté srdce je to, které miluje, ... my křesťané můžeme tvrdit ... : „Velké poznání je synem velké lásky.“ „Bůh je láska“ (1 Jan 4,8). Nelze ho tedy poznat bez lásky.“ A rovnako slovami pápeža: „Keď srdce miluje Boha a bližného (porov. Mt 22, 36 - 40), keď je to jeho skutočný úmysel, a nielen prázdne slová, potom je aj srdce čisté a môže Boha uzrieť.“ (GE 86)